

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
Пом Ис2 По2 48/2016
Дана: 18.05.2016. године
Београд

ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ, Одељење за ратне злочине, судија за претходни поступак Милан Дилларић, у поступку по налогу претресног већа Међународног кривичног трибунала (у даљем тексту МКТЈ), због кривичног дела непоштовање међународног суда, у предмету ИТ- 03-67-Р77.5 од 19.01.2015. године, против Петра Јојића, Вјерице Радета и Јове Остојића, на основу чл. 30 Закона о сарадњи Србије и Црне Горе са међународним трибуналом за кривично гоњење лица одговорних за тешка кршења међународног хуманитарног права почињена на територији бивше Југославије од 1991. године («Службени лист СРЈ» бр. 18/2002 и 16/2003 – у даљем тексту Закон о сарадњи), након саслушања окривљених, донео је дана 18.05.2016.године следеће

РЕШЕЊЕ

УТВРЂУЈЕ СЕ да нису испуњене претпоставке за предају и хапшење окривљених Петра Јојића, Вјерице Радете и Јове Остојића, по налогу претресног већа МКТЈ од 19.01.2015. године, у предмету ИТ-03-67-Р77.5.

Образложење

Министарство правде Републике Србије је дописом број: Пов. 2/2016-16 од 24.03.2016. године доставило овом суду одлуке претресног већа МКТЈ од 19.01.2015. године, у предмету ИТ-03-67-Р77.5. Наведеним одлукама издати су налози за хапшење и предају МКТЈ-у окривљених Петра Јојића, Вјерице Радете и Јове Остојића, а ради вођења поступка због кривичног дела непоштовање међународног суда.

Како је чл. 28 Закона о сарадњи прописано да ће у поступку по захтеву за предају, истражни судија (у даљем тексту судија за претходни поступак, у складу са Закоником о кривичном поступку «Службени гласник РС» бр. 72/11) упознати окривљеног са захтевом и оптужбама које му се стављају на терет и саслушати га о свим околностима важним за одлучивање о захтеву Међународног кривичног трибунала, то је судија за претходни поступак Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине дана 17.05.2016. године, у присуству Тужиоца за ратне злочине и изабраног браниоца саслушао окривљене.

Окривљени су приликом саслушања негирали извршење кривичног дела које им је стављено на терет, али и оспоравали захтев за предају МКТЈ-у, те изразили спремност да им се суди пред судом у Републици Србији.

Устав Републике Србије у чл. 16 ст. 2 прописује је да су општеприхваћена правила међународног права и потврђени међународни уговори саставни део правног поретка Републике Србије и непосредно се примењују, а да потврђени међународни уговори морају бити у складу са Уставом.

Чланом 142 ст. 1 и 2 Устава Републике Србије одређено је да је судска власт јединствена на територији Републике Србије и да су судови самостални и независни у свом раду и суде на основу Устава, закона и других општих аката, када је то предвиђено законом, општеприхваћених правила међународног права и потврђених међународних уговора.

Питање сарадње надлежних органа Републике Србије са МКТЈ, регулисано је Законом о сарадњи, којим је у чл. 1 ст. 2 прописана обавеза Републике Србије да поштује и спроводи судске одлуке МКТЈ и указује помоћ његовим истражним и судским органима.

Чланом 2 ст. 2 наведеног Закона прописано је да су одредбе Статута МКТЈ општеприхваћена правила Међународног права.

Чланом 3 ст. 3 наведеног Закона прописано је да се сарадња са Међународним кривичним трибуналом одвија на српском језику или на једном од језика МКТЈ, уз превод на српски језик.

Закон о сарадњи је на територији Републике Србије у примени од 2002. године, са изменама из 2003. године, и до данашњег дана поводом истог није било оспоравања ниједног његовог дела, нити од стране МКТЈ, нити од стране домаћих и међународних институција. Сарадња овога суда са МКТЈ у протеклих 10 година одвијала се на највишем нивоу, те је тако овај суд у потпуности поступио по око 200 захтева за помоћ МКТЈ, као и по обавезујућим судским наложима у преко 100 предмета. Посебно треба нагласити чињеницу да је овај суд сарађивао са МКТЈ у предметима због кривичног дела непоштовања међународног суда, када је од овог суда затражено испитивање сведока (Налог претресног већа ИТ-03-67-Т од 24.04.2008. године) или када је у поступцима поводом предмета због непоштовања међународног суда на овај суд пренео овлашћење да испита сведока (Одлука претресног већа ИТ-03-67-Т од 3.04.2008. године).

Поступак предаје окривљених лица МКТЈ-у, као и услови за предају регулисани су одредбама главе IV напред наведеног Закона о сарадњи, којим је у чл. 29 ст. 2 одређено да су претпоставке за предају испуњене ако се утврди да се захтев односи на лице против којег се води поступак, да је против лица чија се предаја тражи потврђена оптужница у складу са чл. 19 Статута МКТЈ, да се ради о делу кажњивом и по домаћем закону и да се ради о делу из надлежности МКТЈ (чл. 2, 3, 4 и 5 Статута).

У том смислу, овај суд је био у обавези да утврди да ли су у конкретном случају испуњене напред наведене четири претпоставке за предају окривљених, на је

имајући у виду предње цитирану одредбу чл. 29 ст. 2 Закона о сарадњи, нашао следеће:

- нису испуњене претпоставке за предају окривљених по налогу МКТЈ од 19.01.2015. године.

Наиме, неспорно је утврђена нетоветност лица чије се хапшење и предаја траже. Против окривљених постоји потврђена оптужница (Поверљиви додатак А - Редиговани ревидирани палог уместо оптужнице, донета на основу Одлуке којом се издаје редигована верзија ревидираног палог уместо оптужнице од 19.01.2015. године). Окривљенима се на терет ставља кривично дело које је кажњиво и по домаћем закону, односно позитивно правним прописима Републике Србије.

Испитујући четврту претпоставку за предају окривљених, наведену у чл. 29 ст. 2 Закона о сарадњи, суд је нашао да овај услов није испуњен. Ово стога што дело које се окривљенима ставља на терет – «непоштовање међународног суда» није инкриминисано чловима 2, 3, 4 и 5 Статута МКТЈ, односно уопште није превиђено Статутом, већ искључиво Правилником о поступку и доказима. У том смислу, посебно треба истаћи да је овлашћење МКТЈ-а да води поступке због непоштовања међународног суда установљено дана 11.02.1994. године, усвајањем Правилника о поступку и доказима, који је након тога више пута мењан. Међутим, Закон о сарадњи, који регулише целокупну област сарадње Републике Србије са МКТЈ, донет је 2002. године, дакле 8 година након усвајања наведеног Правилника, на основу чега се може закључити да је интенција законодавца била да не уврсти кривично дело «непоштовање међународног суда», у спектар кривичних дела за које је дозвољена предаја МКТЈ-у, уз напомену да ни накнадне измене Закона о сарадњи из 2003. године, нису промениле став законодавца по том питању.

С друге стране, ни Статут МКТЈ (усвојен резолуцијом УН бр. 827 дана 25.05.1993. године), који је до данашњег дана такође више пута измењен, није другачије регулисао обавезе појединих држава у случају сарадње са МКТЈ. Наиме, чл. 29, ст. 1 Статута прописано је да државе морају сарађивати са МКТЈ у истрази и кривичном гоњењу особа оптужених да су починиле тешка кршења међународног хуманитарног права, док је ставом 2 прописано да државе без непотребног одгађања морају удовољити сваком захтеву за помоћ или налогу које је издало претресно веће, што између осталог подразумева и ... д) хапшење или притварање особа и е) предају или довођење оптужених пред Међународни суд.

Прихватајући одредбе Статута МКТЈ, као општеприхваћена правила Међународног права, а како је то прописано чл. 2 ст. 2 Закона о сарадњи, овај суд налази да се обавеза сарадње, у смислу хапшења и предаје лица, односи искључиво на кривична дела - тешка кршења међународног хуманитарног права. Наведена кривична дела изричито су предвиђена члановима 2, 3, 4 и 5 Статута МКТЈ, те су као таква инкриминисана следећа кривична дела: 1) тешке повреде Женевских конвенција из 1949. године, 2) кршење закона или обичаја ратовања, 3) геноцид и 4) злочин против човечности, дакле не и кривично дело «непоштовање међународног суда». Како за кривично дело «непоштовање међународног суда», као ни за било које друго кривично дело које би евентуално било предвиђено Правилником о поступку и доказима, Законом о сарадњи, и Статутом МКТЈ, није прописана обавеза предаје окривљених, то овај суд налази да нису испуњене претпоставке за предају

окривљених Петра Јојића, Вјерице Радете и Јове Остојића, будући да нису испуњене све кумулативно прописане претпоставке прописане чл. 29 ст. 2 Закона о сарадњи.

Приликом одлучивања овај суд није спорио надлежност МКТЈ да суди за кривично дело прописано правилом 77 Правилника о поступку и доказима – «пенонтовање међународног суда», будући да се процесуирањем за ово кривично дело несумњиво спречава свако ометање судског поступка пред МКТЈ. Инак, обавеза судских органа ове државе одређена је чл. 145 Устава Републике Србије, којим је у ставу 2 прописано да се судске одлуке заснивају на Уставу, закону, потврђеном међународном уговору и пропису донетом на основу закона. Дакле, не постоји основ за поступање по предметном налогу за предају окривљених, у овом али ни у било ком другом случају када нису испуњене претпоставке за предају окривљених у складу са Законом о сарадњи, будући да таква обавеза није прописана нити Уставом нити законом, али ни било којим другим позитивно правним прописом Републике Србије.

С тим у вези, посебно треба истаћи да је овај суд узео у разматрање захтев МКТЈ који му је достављен дана 24.03.2016. године, јер је исти заснован на одредбама Статута и Правилника о поступку и доказима МКТЈ, а како је та обавеза предвиђена чл. 4 ст. 1 Закона о сарадњи, али овај судија за претходни поступак налази да се одредбе Правилника о поступку и доказима не могу сматрати општеприхваћеним правилима Међународног права, те као такве не обавезују *ex officio* Републику Србију за поступање, уколико нису испуњени услови прописани Уставом, законом или пак Статутом МКТЈ. Чињеница да је Законом о сарадњи прописано да су одредбе Статута МКТЈ општеприхваћена правила Међународног права, не чини оправданом аналогију да се то односи на Правилник о поступку и доказима.

Приликом одлучивања судија је имао у виду чл. 6 ст. 1 Закона о сарадњи којим је прописано да је поступак по овом закону хитан због чега је у конкретном случају поступао у складу са напред наведеним. Наиме, овом суду су налози за хапшење и предају окривљених, од 19.01.2015. године, достављени дана 24.03.2016. године. Имајући у виду садржину достављене документације, овај суд је од МКТЈ-а захтевао доставу додатне документације, како би било могуће одлучивати о претпоставкама за предају окривљених, што је додатно пролонгирао одлучивање будући да је накнадно достављена документација била достављена искључиво на енглеском језику, због чега је иста морала бити најпре предведена, те је као таква коначно достављена овом суду 4.05.2016. године, на српском језику, у смислу чл. 3 ст. 3 Закона о сарадњи.

У конкретном случају, посебно је цењена одредба правила 11bis Правилника о поступку и доказима (Прослеђивање оптужнице другом суду) којом је предвиђена могућност да МКТЈ, након потврђивања оптужнице, гоњење уступи националним законодавствима. Имајући у виду значај и тежину кривичног дела које је окривљенима стављено на терет оптужним актом МКТЈ, као и да је радња извршења кривичног дела санкционисана и кривичним законодавством Републике Србије, те да су кривична дела према садржини оптужног акта почињена на територији Републике Србије, овај судија налази да се у конкретном случају процесуирање окривљених због наведених радњи може ефикасно и целесходно спровести и пред надлежним правосудним органима Републике Србије.

Следствено напред наведеном, судија за претходни поступак налази да је беспредметно одлучивање о налогу за хапшење окривљених, имајући у виду да је, као претходно питање, утврђено да нису испуњене претпоставке за предају окр. Петра Јојића, Вјерице Радете и Јове Остојића.

С обзиром на наведено донета је јединствена одлука о налозима МКТЈ за предају и хапшење окривљених Петра Јојића, Јове Остојића и Вјерице Радете, будући да се ради о истом чињеничном и правном контексту, на основу чл. 30 Закона о сарадњи.

ДПА:

1. Тужилаштву за ратне злочине
2. Окривљенима
3. Браниоцу окривљених
4. На основу чл. 30 ст. 1 Закона о сарадњи, списе предмета извести ради одлучивања већу из чл. 21 ст. 4 ЗКП

Судија,